

KRALOVICKÝ OBZOR

Měsíčník Městského úřadu Kralovice – LEDEN 2024 | Ročník 69 (První číslo vyšlo 8. října 1905) | Příští číslo vyjde 3. února | Cena Kč 4,-

Milí spoluobčané.

Nový rok 2024 začneme připomenutím jubilea významné kralovické rodačky, sochařky a medailérky Marie Uchytílové. Ve středu 17. ledna uplyne 100 let od jejího narození a život i dílo autorky pomníku dětským obětem válek připomene několik setkání. Nejvýraznějším zdůrazněním jejího odkazu bude přejmenování kralovické základní školy. S účinností od 1. února ponese naše škola název Základní škola Marie Uchytílové Kralovice. Více si o této osobnosti můžete přečíst v hlavním článku tohoto vydání Obzoru.

Jako každoročně přinášíme v lednovém čísle také přehled očekávaných investičních akcí. Uvedu jednu z nich: rekonstrukci vestibulu lidového domu včetně bezbariérového vchodu. Věřím, že od podzimu bude návštěvníky tohoto více než sto let starého kulturního stánku vítat skutečně reprezentativní vstupní prostor.

Zároveň Vám všem do nadcházejících dvanácti měsíců přeji především hodně zdraví, osobních i pracovních úspěchů a co nejvíce důvodů k radosti a spokojenosti.

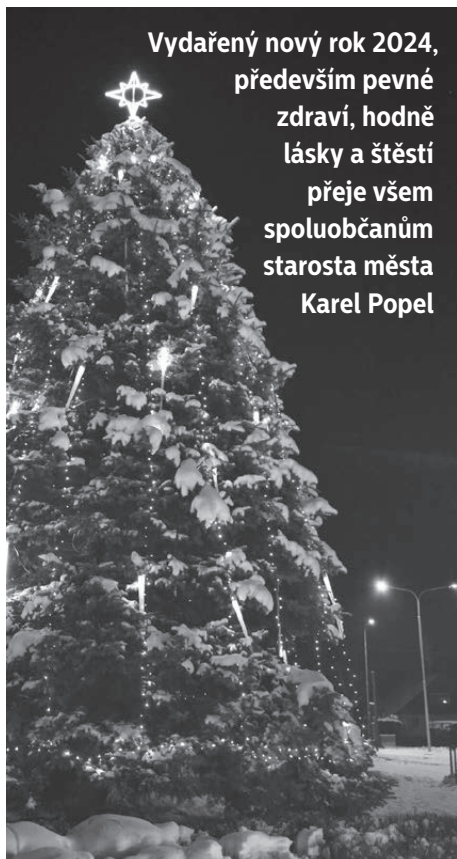
Karel Popel, starosta města

Z OBSAHU ČÍSLA

Str. 2 Tři bratři měli premiéru v Horní Bříze; Zprávy z radnice

Str. 3 Historie: Kralovice na vojenských mapováních

Str. 4 Sport: Sportovci budou slavit dvakrát; Pozvánky na leden

Vydařený nový rok 2024, především pevné zdraví, hodně lásky a štěstí přeje všem spoluobčanům starosta města Karel Popel

Prioritní investice pro rok 2024:

- Dokončení velkých staveb (kruhový objezd u praktické školy, lokalita Nad Rybníkem, přístavba hasičské zbrojnice, rekultivace skládky)
- Rekonstrukce Brigádnické ul.
- Oprava vestibulu lidového domu
- Rekonstrukce elektroinstalace v ZŠ praktické
- Vypracování projektu na opravu kuchyně v ZŠ
- Dokončení projektu na rekonstrukci budovy č. p. 1 bývalých kasáren

(měú)

Pocta Marii Uchytílové

Začátkem roku 2024 si připomeneme 100. výročí narození významné osobnosti, jejímž rodištěm bylo tehdejší okresní město Kralovice

Kralovice – Akademická sochařka a medailérka Marie Uchytílová (1924–1989) se narodila 17. ledna roku 1924 v rodině berního úředníka Václava Uchytila v Dělnické

Marie Uchytílová, akademická sochařka a medailérka, 1924–1989

ulici čp. 349. Umělecké začátky nadané kralovické rodačky jsou spojeny s praxí u plzeňského sochaře Otakara Waltera (1890–1963), v jehož ateliéru získala první

modelérské zkušenosti. V letech 1945 až 1950 studovala na Akademii výtvarného umění v Praze u významného českého sochaře a medailéra Otakara Španiela (1881–1955). Patřila ke generaci výtvarníků, do jejichž života zasáhla druhá světová válka, jejíž část jako ročník 1924 prožila v totálním nasazení. Po absolutoriu v roce 1950 vykořčila na dráhu sochařky a medailérky. Mimo jiné od roku 1952 působila osmnáct let jako profesorka na Střední výtvarné škole na Hollarově náměstí v Praze, kde vyučovala sochařství a figurální kresbě. Vedle toho se věnovala vlastní tvorbě v širokém spektru od volné plastiky přes medaili a návrhy pomníků. Zemřela náhle 16. listopadu 1989 v Praze. Z bohaté tvorby sochařky připomeneme dvě nejslavnější díla – československou jednokorunovou minci a pomník lidickým dětem, obě díla jsou vlastně ilustrací českých dějin 20. století.

Původním zaměřením Marie Uchytílové byla medailérská tvorba, v jejíž technické dokonalosti a kvalitě reliéfu je patrná tradice moderní české medaile. Během více než čtyřiceti let své umělecké práce vytvo-

Korunová mince, 1957

Uměleckých řemesel v Praze. Náklady ražeb medailí přesahovaly zcela výjimečně dvě stě kusů, lité jednostranné plakety z bronzu bývají často pouze v jediném reprezentativním exempláři. Uchytílová spolupracovala dlouhá léta s Českou numismatickou společností a jejími krajskými pobočkami v Plzni a v Opavě, pro které vytvořila řadu portrétů a pamětních reliéfů, vě-

novaných výročí regionálních osobností a institucí. Dětské náměty se promítají do pamětních medailí, vydávaných městy u příležitosti vítání nových občánek. Soubor medailí s lidickou tematikou je ohlasem sochařčina životního úsilí, věnovaného pomníku dětským obětem z Lidic.

Nejrozšířenějším dílem kralovické rodačky se stala korunová mince, která platila v letech 1957 až 1993. Na návrh první poválečné kovové koruny, která měla nahradit nouzové papírové plaidlo, byla Ministerstvem školství a kultury a Ministerstvem financí vyhlášena veřejná anonymní soutěž. Mezi 107 přihlášenými díly byl návrh tehdy třiatřicetileté sochařky Marie Uchytílové Kučové. Porota ocenila třináct návrhů, aniž by některý

Krátké zprávy:

MĚSTSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO pořádá nejen v měsíci lednu řadu zajímavých akcí – přehled těch lednových naleznete na straně čtyři tohoto výtisku.

PROVOZ GYNEKOLOGICKÉ ambulance v Kralovicích v budově MěÚ, Manětínská ul. 493 bude od 8. ledna rozšířen o ordinace hodiny vedle středy i v pondělí (8–14 h). Ordinance je v I. patře zmiňované budovy, č. dveří 219 (sesterna) a 218 (ordinace). Objednávat se je možné na tel. čísle 378 218 111.

KONZULTACE K DANI z nemovitých věcí zajistí tento měsíc pracovníci finančního úřadu. Ti budou v kanceláři v lidovém domě (ul. Na Palcátech 352, přízemí vpravo) k dispozici ve dnech 8., 15., 17., 22. a 24. ledna vždy od 8.30 do 15.00 hodin.

Investiční akce ve městě

Kralovice – Vlastně už jen kolaudační proces dělí od finálního dokončení největší stavby ve městě: zasítování lokality Nad Rybníkem a rekonstrukci křižovatky ul. Plzeňská/Manětínská u základní školy praktické. V závěru roku 2023 byla zahájena přístavba hasičské zbrojnice a zkolaudován byl výtah v domě č. p. 688 Na Výsluní.

V jiném článku tohoto výtisku jsou uvedeny nejdůležitější akce tohoto roku. Navíc podáváme žádosti o dotaci na výměnu oken v hospodě v Hradecku, opravu kapličky v Trojanech a podle finančních možností by přišly ke slovu oprava zbytku Školní ul. (úsek od prodejny COOPu a ul. Na Palcátech) nebo oprava chodníku před bývalou spojitelnou. Hledáme možnosti získání financí z dotačního titulu na rekonstrukci DDM a probíhat bude další výsadba a údržba zeleně.

(měú)

Lidický pomník dvaosmdesáti dětí, aut. Marie Uchytílová

řila Uchytílová desítky reliéfních studií a realizovala řadu pamětních medailí, ražených i litých. Vyrovnaná umělecká úroveň jejích medailí dokládá mimořádnou vyzrállost a velký umělecký talent. Medaile jsou věnovány tradičnímu portrétu osobností české kultury a inspirovány významnými architektonickými památkami. Ražby byly realizovány zpravidla v Kremnici z mincovního kovu či stříbra, lité medaile odlévala dílna

z nich získal první místo. Řešení aversu a reversu vybral tehdejší ministr financí jako předlohu k ražbě korunové mince. Nejužívanější plaidlo bylo raženo každoročně v letech 1961–1971, 1975–1977 a 1979–1990 ve státní mincovně v Kremnici ze slitiny mědi a hliníku (průměr 23 mm, váha 4 gramy). Celkové množství dosáhlo 357 milionů kusů.

pokračování na straně 3

Kultura v kralovickém kostele

Kralovice – Další kulturní akcí, kterou pořádal Spolek Gryspek společně s Římskokatolickou farností Kralovice bylo adventní vystoupení skupiny koledníků z Mladotice (na snímku). V sobotu 16. prosince odcházelo z kostela sv. Petra a Pavla více než sto spokojených posluchačů.

V roce 2023 spolek uspořádal v historických prostorách kralovického kostela dubnovou vzpomínkovou slavnost k 435. výročí úmrtí Floriána Gryspeka – Memoria vesperum, na které vystoupil sbor More maiorum pod vedením Jakuba Kydlíčka, červnovou Noc kostelů, srpnový koncert

Kühnova dětského sboru a v září vystoupení Dua Bohemia Bass. Zájem veřejnosti je zavazující k pokračování v pořádání živé kultury i v roce 2024.

(ts)

Foto: T. Soukup

Tři bratři měli derniéru v Horní Bříze

Horní Bříza – V pátek 8. prosince loňského roku se Tři bratři v podání Základní umělecké školy (ZUŠ) Kralovice naposledy vydali do světa. Hudební pohádku s písněmi Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře původně ředitel Luboš Marek nastudoval spolu s orchestrem, sborem a sólisty pro příležitost oslavy 70. výročí školy v r. 2021. Po úspěšné premiéře v Kralovicích pohádka dorazila také do Kozojed a nyní o dva roky později se rozezněla rovněž v nově opraveném KD Klub Horní Bříza.

Na posledním provedení Tří bratrů se opět pod taktovkou Luboše Marka podílela bezmála stovka lidí. Při ranním vystoupení se hlediště zaplnilo dětmi z mateřských škol a žáky základní školy a nadšení a spontánnost některých z nich naplnila prostor

nesmírně milou atmosférou. Večerní vystoupení pro veřejnost trvalo půl druhé hodiny a když se tři bratři v podání Martina Dvořáka, Jana Hrdiny a Viléma Šafaříka se svými nevěstami, jejichž roli se zhostily Zuzana Stejskalová, Elen Preisingerová a Eva Hanzlíčková, a další sólisté, orchestr i sbor ukláněli, plný sál je odměnil dlouhým a hlasitým potleskem.

Všem, kteří dorazili a podpořili interprety patří poděkování. Velký dík také náleží městu Horní Bříza, které finančně akci podpořilo a v neposlední řadě žákům ZUŠ a všem, kteří se na této akci podíleli. Uznání patří za čas a nadšení, které do této poslední výpravy tří bratrů do světa za nevěstami vložili. Opravdu se to vyplatilo.

ZUŠ Kralovice

Foto archiv ZUŠ

Rada města se sešla ve středu 28. listopadu na svém dvacátém druhém zasedání:

Rada města schválila: - Na základě výsledku poplatkového řízení uzavření smlouvy na výkon technického dozoru stavby a koordinátora bezpečnosti práce akce „Rekonstrukce požární zbrojnice, Kralovice“ s Bc. Milošem Nováčkem. Cena za výše uvedené činnosti je 378.684 Kč bez DPH; - Dodatek č. 1 ke smlouvě o dílo č. 909323 uzavřené s firmou Výtahy Liné s.r.o. na akci „Bezbariérový vstup a výtah Na Výsluní 689, Kralovice“. Dodatek navyšuje cenu díla za provedené práce o 104.216 Kč bez DPH.

Rada města uložila: - Tajemníkovi města Kralovice, Mgr. Pavlu Vránovi, vyříditi výše uvedené body projednávané na tomto zasedání rady města, termín do 30. 11., kontrola v radě města.

Na svém dvacátém třetím zasedání se Rada města sešla ve středu 6. prosince:

Rada města schválila: - Informace o občanech města pro policejní a justiční orgány; - Smlouvu o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene č. IV-12-0021050 uzavíranou se společností ČEZ Distribuce a.s. na uložení distribuční soustavy nízkého napětí do pozemků města v Zahradní ulici (změna kabelového vedení); - Dodatek č. 23 ke smlouvě o odvozu a zneškodnění komunálního odpadu uzavřené se společností Marius Pedersen a.s. Dodatek stanovuje ceny za likvidaci odpadu pro rok 2024; - Dodatek č. 2 ke smlouvě číslo 295 uzavřené s firmou El-signal s.r.o. na servis a revize městského kamerového dohledového systému. Dodatek upravuje cenu za prováděný servis a revize; - Žádost Základní školy Kralovice o snížení rozpočtu této příspěvkové organizace města na rok 2023; - Žádost Českého rybářského svazu z.s., Místní organizace Kralovice, o povolení stánkového prodeje ryb na Masarykově náměstí dne 23. prosince 2023 a zapůjčení techniky města; - Mimořádné odměny pro ředitelky a ředitele městských školských zařízení a DDM Kralovice za druhé pololetí roku 2023; - Návrh na vytvoření květinové louky na pozemku města p.č. 4285/25 v k.ú. Kralovice u Rakovníka; - Finanční příspěvek ve výši 3.000 Kč pro MAS Světovina na projekt „Cisterciáscapes“ (uvedení krajiny kláštera v Plasích, včetně Staré cesty a Mariánské Týnice do systému všech evropských krajín); - Přidělení uvolněného městského bytu č. 6 v Domě s pečovatelskou službou, Plzeňská 157, na základě doporučení Bytové komise města Kralovice, paní Evě Outolné.

Rada města jmenovala: - Inventarizační komisi k provedení inventarizace majetku a závazků města Kralovice se stavem k 31. 12. 2023 ve složení: předseda – Ing. Renáta Kubíková, zástupce

– MVDr. Petr Pikeš, členové – Jaromír Nový, Monika Franková, členové komise pro inventarizaci jednotlivých druhů majetku města: Irena Vopatová, Jana Šmírousová a Emil Štěpánek. Zápis z provedené inventarizace bude předložen radě města do 15. února 2024.

Rada města se seznámila: - S žádostí Ing. Marie Jíchové o posunutí dopravní značky konec obce na komunikaci ve směru na Rokycany; - S nabídkou firmy JPServis a.s. na umístění a provozování kontejnerového stánku s občerstvením a potravinami.

Rada města doporučila: - Zastupitelstvu města Kralovice schválit prodej části pozemku p.č. 2133/1 v k.ú. Kralovice u Rakovníka.

Rada města uložila: - Vedoucím příspěvkových organizací a ředitelům škol provést inventarizaci majetku a závazků se stavem k 31. 12. 2023 a zápis o provedení inventarizací předložit radě města do 15. února 2024, zodpovídají vedoucí a ředitelé PO; - Odboru životního prostředí Městského úřadu Kralovice zajistit posouzení a případné odstranění dvou smrčků rostoucích před bytovým domem Mírová 556, termín do 31. 3., zodpovídá MVDr. Petr Pikeš, vedoucí OŽP MěÚ; - Tajemníkovi města Kralovice, Mgr. Pavlu Vránovi, vyříditi výše uvedené body projednávané na tomto zasedání rady města, termín do 15. 12. 2023; - vše ke kontrole v radě města.

Ve středu 20. prosince se sešla Rada města na svém dvacátém čtvrtém zasedání:

Rada města schválila: - Informace o občanech města pro policejní a justiční orgány; - Rozpočet na rok 2024 příspěvkových organizací města: Městské bytové správy Kralovice, Městského kulturního střediska Kralovice, Základní školy Kralovice, Základní školy praktické Kralovice, Mateřské školy Kralovice, Základní umělecké školy Kralovice, Domu dětí a mládeže Kralovice; - Smlouvu o poskytnutí účelové dotace č. 49632023 uzavíranou s Plzeňským krajem, který poskytne městu účelovou finanční dotaci na akci „Kralovice – Rekonstrukce požární zbrojnice“ ve výši 3 mil. Kč; - Dodatek č. 2 k příkazní smlouvě pro provozování dobíjecího místa PK a sběr žádostí k PK č. 663/2017/PM DP uzavřené s Plzeňským městským dopravním podnikem a.s.; - Dodatek č. 1 ke kupní smlouvě uzavřené s panem Ladislavem Benešem na nákup dieselaagregátu v rámci veřejné zakázky „Kybernetická bezpečnost pro město Kralovice – dodávka a instalace dieselaagregátu“. Dodatek zkracuje termín plnění na šedesát dní; - Podání žádosti o dotaci Domem dětí a mládeže

Vánoční jarmark

Kralovice – Letošní adventní čas byl tradičně zahájen slavnostním rozsvícením stromečku na náměstí v Kralovicích. Součástí této akce byl vánoční jarmark, který po delší časové odmlce znovu pořádala Základní škola Kralovice. Její žáci se do akce zapojili s nadšením a již od září vyráběli a tvořili krásné výrobky. V den jarmarku se děti po skupinkách střídaly za prodejními pultíky a úspěšně se zhostily role prodejců, čímž si také procvičily svoji finanční gramotnost.

Poděkování patří i členkám Klubu duchodců Kralovice, které přispěly svými úžasnými rukodělnými pracemi. Pedagogové i žáci byli velmi potěšeni hojnou účastí veřejnosti a zájmem o výrobky. Součástí této akce bylo i hudební vystoupení dětí z mateřské školy, žáků základní školy a základní umělecké školy.

O využití finančního výtěžku rozhodnou sami žáci školy, a to prostřednictvím žákovského parlamentu. (mk)

Foto I. Štěpánská

Modré a žluté popelnice k rodinným domům

Kralovice – V souvislosti se stále rostoucí nutností třídit odpad bude rozšířena možnost ukládat tříděný odpad do žlutých a modrých popelnic o objemu 120 l, které by byly poskytnuty občanům žijícím v rodinných domech. V těchto dnech by každý obyvatel rodinného domu měl obdržet do své schránky anketní lístek s dotazem, zda o modré či žluté popelnice (příp. obě) bude mít zájem. Lístek bude možné odevzdat v podatelně městského úřadu a na základě výsledků ankety pak budou tyto popelnice umístěny zhruba v polovině roku ke svým novým majitelům. Popelnice by měly pomoci k pohodlnější a rychlejší cestě v ukládání vytríděného odpadu.

Při úhradě poplatku za svoz odpadu dostane rovněž každý ke svému domu potřebný počet známek s určením velikosti obsahu popelnice tak, jak to bylo schváleno na zastupitelstvu 13. prosince 2023. Podle schválené vyhlášky činí poplatek za svoz TKO 1000 Kč/rok/os. Více informací najdete na webu města.

(měú)

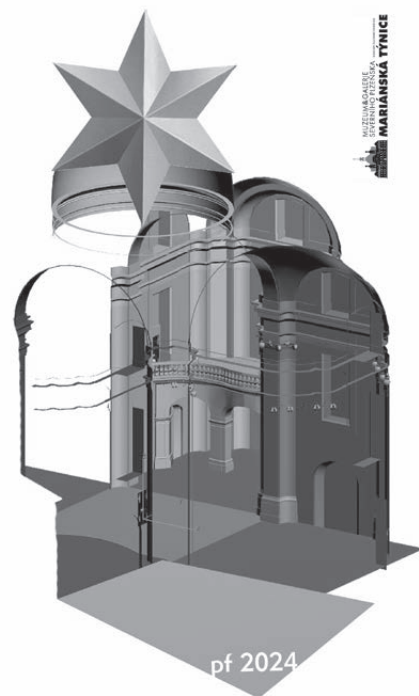
Kralovice z programu Plzeňského kraje „Podpora volnočasových aktivit dětí a mládeže v roce 2024“ a případné přijetí dotace; - Finanční příspěvek ve výši 900 Kč/kontejner/rok firmě Dimatex s.r.o. na zajištění svozu a recyklace oblečení, textilu a textilního odpadu; - Žádost autoškoly Vladimíra Heluse o povolení k provádění výcvikových jízd začínajících řidičů v areálu bývalých kasáren v roce 2024; - Uzavření příkazní smlouvy se společností Mazeppa s.r.o. na administraci veřejné zakázky „Rekonstrukce vestibulu a nového přístupu do restaurace v Lidovém domě v Kralovicích“. Cena díla 39.500 Kč bez DPH; - Mimořádnou odměnu pro Bc. Alenu Kučerovou z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Kralovice za práci v Bytové komisi města Kralovice; - Finanční dar pro člena zastupitelstva města a předsedu finančního výboru města, Ing. Martina Weise.

Rada města vzala na vědomí: - Oznámení Vodárenské a kanalizační a.s. o ceně vodného a stočného platné od 1. ledna 2024 (vodné 89,26 Kč/m³ a stočné 74,37 Kč/m³ vše včetně DPH).

Rada města uložila: - Ekonomickému odboru Městského úřadu Kralovice zpracovat Rozpočtové opatření č. III/2023 do rozpočtu města, zodpovídá Ing. Renáta Kubíková, vedoucí EO MěÚ; - Tajemníkovi města Kralovice, Mgr. Pavlu Vránovi, vyříditi výše uvedené body projednávané na tomto zasedání rady města; - termín do 31. 12. 2023; - ke kontrole v radě města.

TERMÍNY UZÁVĚREK KRALOVICKÉHO OBZORU NA ROK 2024:

Měsíc	termín uzávěrky	termín vydání
Leden	26. prosince	6. ledna
Únor	23. ledna	3. února
Březen	20. února	2. března
Duben	26. března	6. dubna
Květen	23. dubna	4. května
Červen	21. května	1. června
Červenec	25. června	6. července
Srpen	23. července	3. srpna
Září	27. srpna	7. září
Říjen	24. září	5. října
Listopad	22. října	2. listopadu
Prosinec	26. listopadu	7. prosince

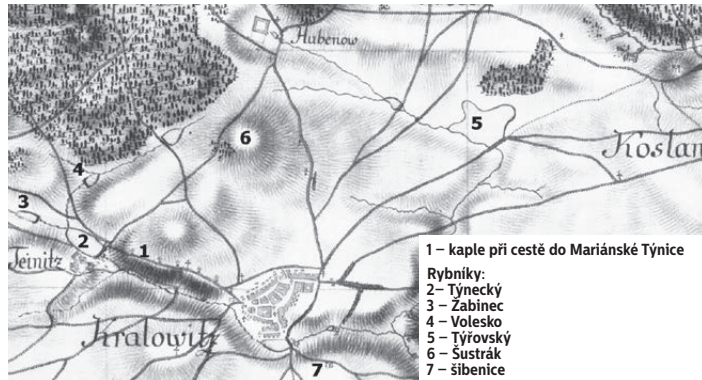

AŽ MÁ ROK '24 RADOSTNÉ BARVY

Kolektiv pracovníků Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici přeje do roku 2024 pevně zdraví, radostnou mysl a mnoho pracovních a osobních úspěchů.

Kralovice a okolí na starých vojenských mapách

Kralovice – Jedním ze zdrojů informací o minulosti krajiny jsou staré mapy. Patří k nim také trojí vojenské mapování pořízené v rozmezí zhruba sta let v dobách vlády Marie Terezie a Josefa II., Františka II. a Františka Josefa I., po nichž jsou také někdy pojmenovány. Podívejme se, jak je na prvním a třetím mapování zachyceno bezprostřední okolí Kralovic a jak se krajina za přibližně sto let mezi druhou polovinou 18. a první polovinou 19. století proměnila.

Kralovice a okolí na prvním vojenském mapování. Výřez mapových listů dostupných na Oldmaps – Staré mapy (geolab.cz)

První (Josefské) vojenské mapování bylo pořízeno pro účely armády v době vlády Marie Terezie a Josefa II. Vychází z dřívějšího Müllerova mapování, do něhož byly na základě poznatků získaných přímo v krajině doplňovány další údaje. Ty byly zjišťovány tzv. „od oka“ ze sedla koní, na nichž důstojníci provádějící zaměřování projížděli krajinou. Jednotlivé mapové sekce měly ve výsledku rozměry 61,8 × 40,8 cm a byly zhotoveny v měřítku 1: 28 800.

Kralovice se svým okolím jsou zachyceny na mapovém listu C 121, je zde připojeno měřítko a při pravém okraji seznam zobrazených lokalit. V ploše listu jsou především vyznačeny plochy lesů, síť cest, kterou byla protkána krajina, a vodní toky, mezi nimiž je výrazná řeka Střela, Berounka a Kralovický potok. Poměrně hustá síť cest je patrná také kolem Kralovic. Při cestě z města do Mariánské Týnice, která je mapě v nazvána

jednoduše Teinitz, je červeně zakresleno sedm kaplí, které byly postaveny za plaského opata Ondřeje Trojera v letech 1681–1682. Byly postaveny k větší cti a chvále Panny Marie a k ozdobě opatova rodného města. Tyto kaple na třetím vojenském mapování již vyznačeny nejsou, což odpovídá historické skutečnosti jejich zániku v průběhu 19. století.

Třetí (Františko-Josefské) vojenské mapování proběhlo na území Rakouska-Uherska v letech 1869–1885, v Čechách 1877–1879 a jeho výsledkem jsou topografické sekce v měřítku 1:25 000 a pak řada map odvozených, tedy speciální mapy v měřítku 1:75 000, s nimiž se setkáváme až do poloviny 20. století. Kralovice s okolím jsou zachyceny na List Zone 6 Dolonne IX Section N.W. (5051/1).

Ačkoliv první vojenské mapování nezachycuje podrobně jednotlivé objekty zástavby, u Mariánské Týnice je zcela zřetelně vidět vedle nového kostela Zvěstování Panně Marii se západním ambitem a proboštským i budova staršího, původního proboštství ležící při východním okraji areálu. I v tomto případě platí, že stavba již o sto let později na třetím vojenském mapování není zachycena a východně od kostela se rozkládá ohrazená zahrada.

U Mariánské Týnice je v obou mapováních jako výrazná plocha zakreslen Týnecký rybník na Kralovickém potoce. V prvním je nad ním ještě další rybník zvaný Žabinec, který v dalších dobách zanikl, takže na třetím mapování jej již nevidíme.

Mapy zobrazují i další rybníky kolem města. Podměstský na jižním okraji Kralovic a Voleský severně od Mariánské Týnice jsou poměrně dobře známé. Na vodoteči nad Voleským rybníkem byl ovšem ještě jeden dnes

téměř neznámý rybník. Zdaleka největší vodní plochou v mapě z 18. století je ovšem Týřovský rybník, který se rozkládal severovýchodně od města, mezi Kožlany a Kralovici na Týřovském potoce. Stejně jako všechny další vodní plochy v prvním vojenském mapování není rybník označen názvem. Název Tejrovský rybník nacházíme až o sto let později, kdy již byl rybník vypuštěný a postupně se přeměňoval v zemědělskou plochu. Připomeňme, že od konce 19. století po části jeho hráze vede železniční trať.

Severně od města je zřetelný vrch Šustrák. Na prvním mapování jej označuje jen šrafovaní, jimž je členění terénu znázorňováno obecně, a jeho západní svah je částečně zalesněný. Na třetím mapování již vidíme kótu 514 a les na jejím západním a severním svahu.

Velmi zřetelně jsou v obou mapováních vyznačeny různé křížky a kapličky. Jenom v prostoru městské zástavby a jejího bezprostředního okolí jich napočítáme u prvního mapování sedm, tedy daleko víc, než jich můžeme v Kralovicích najít dnes.

V prvním mapování si také můžeme všimnout značky šibenice, která je situována jihovýchodně od města při cestě do Hodyně nebo Dřevce. Kralovice měly právo hrdelního soudu do roku 1765, kdy bylo zrušeno, stejně jako v mnoha dalších místech, patently Marie Terezie a v Čechách bylo ponecháno jen 29 místům. I proto šibenici již nenajdeme ve třetím vojenském mapování, v němž ji připomíná jen název nedalekého mlýna na Kralovickém potoce – Podšibeničský mlýn.

Kralovice a okolí na třetím vojenském mapování. Výřez mapových listů dostupných na Oldmaps – Staré mapy (geolab.cz)

centru: tedy obě náměstí, Markova třída, ulice Boženy Němcové, ulice Palackého, ulice Čechova, ulice Havlíčkova, Jiráskova a Petra Bezruče. Těmito ulicemi je v pod-

Kaple na konci cesty z Kralovic do Mariánské Týnice, digitální archiv muzea v Mariánské Týnici

statě vymezen prostor tehdejší městské zástavby v obou mapováních až na drobné detaily shodně. K dalšímu rozšiřování města totiž došlo až na konci 19. století.

Jiří Fák

Pokračování z titulní strany

Výtvarné řešení korunové mince navázalo na československou mincovní tradici, založenou Otakarem Španielem. Motiv mladé ženy sázející lípu našel celou řadu uplatnění jako umělecká citace a koruna Marie Uchytilové vyhrála i anketu o nejoblíbenější československou minci. Přispěla k tomu jistě i symbolika v užití lípy, tradičního výrazu češství a vlastenectví. Veřejnosti i státními a politickými orgány byla velmi dobře přijata, aniž by bylo známo jedno tajemství. Ona dívka sázející lípu měla totiž živou předlohu. Byla jí Bedřiška Synková, dcera sekretářky na pražské uměleckoprůmyslové škole, kde Marie Uchytilová Kučková tehdy učila. Když hledala předlohu pro podobu dívky sázející lípu, matka Bedřišky jí nabídla fotky své dcery. Jen fotky, protože Bedřiška, zvaná skautským jménem Bejbina, členka ilegálního skautského oddílu Racek, byla odsouzená komunistickým režimem k osmi letům káznice a tou dobou si již odpykávala nespravedlivý trest za mřížemi. Uchytilové se děvče na fotografii zalíbilo pro jeho statečnost a věrnost skautským ideálům a jeho podobu zvolila pro avers koruny. Příběh, o němž věděla jen sochařka, dívka a její matka, zůstal utajen veřejnosti až do pádu komunismu. Korunová mince splnila svůj úkol, tehdejší skautka, která příběh s tváří na korunové minci sama vyprávěla, má v drobné minci, která platila více než třicet let, pomník, jenž představuje ideály, kterým i my musíme zůstat věrni.

Druhým dílem sochařky Marie Uchytilové, které mělo nelehký osud, je pomník 82 dětem, které zemřely za druhé světové války v souvislosti se zničením středočeských

Lidic a vyvražděním jejich obyvatel. Příběh této obce stejně jako mnoha měst zničených válkou postavil následující generace před otázku, jak se zachovat k *lieu de memoire* – místu paměti. Najít symboly připomínající tragické osudy místa bylo těžké stejně jako vymezit v krajině zničený domov a připomenout lidi, kteří zde žili. V kolektivní paměti zůstávají příběhy, které se pojí k určitým místům, k nimž patří zvláště ta poznamenaná válečnou tragédií. Středočeské Lidice nedaleko Kladna byly v roce 1942 srovnány se zemí, obyvatelé povražděni a děti odvezeny. Tato historická událost se stala inspirací ke vzniku největšího evropského pomníku, věnovaného dětským obětem války. Proces zpracování příběhu má prvky hlubokého osobního prožitku autorky, která byla schopna proměnit tragédii katarzí v umělecké dílo. Jeho umístění ve veřejném prostoru vyvolává tak velkou účast přihlížejících diváků, že si jej zpřítomňují s úctou a často k němu kladou květiny.

Bronzový pomník, stojící na pláni v Lidicích, je vskutku zvláštním sochařským dílem. V myslí sochařky se námět rozvíjel od konce druhé světové války, když se dozvěděla o lidické tragédii. Postupně dozrávala její myšlenka postavit pomník 82 dětem, které byly obětmi krutosti za tzv. heydrichiády, tedy pomsty za zavraždění říšského protektora Reinharda Heydricha. Přestože neměla Uchytilová žádnou objednávku, a tím ani záruku, že její sochy najdou místo v Lidicích, rozhodla se, že vytvoří dílo, které bude navždy připomínat lidické děti, které zahynuly v plynových vozech na cestě z polské Lodže do Chelmná. Modely soch dětí, chlapců, dívek i batolat

postupně zaplňovaly velký ateliér, vítaly četné návštěvy a více než čtvrt století čekaly na svůj věčný návrat do Lidic. Promyšlená kompozice pomníku, sestaveného ze soch dětí ve věku od dvou do patnácti let, je tvořena skupinkami vyděšených dětí, sourozenců, osamělých nejistých dětí, obávajících se budoucnosti poté, co byly násilím odebrány svým matkám v Kladně, kde byly shromážděny ve škole. Tuto dramatickou scénu zobrazuje také socha Lidická matka (1982), do jejíhož těla otisknuté děti naznačují, že i v nepřítomnosti žijí se svou matkou nadále.

Kralovice čp. 349 – pamětní deska na rodném domě Marie Uchytilové z roku 2004

Námět lidických dětí sochařka uplatnila na medailích s dětskými hlavičkami či jejich jmény. Válečný příběh dětí byl nejsilnějším tématem tvorby Marie Uchytilové, která se bohužel nedomohla jeho realizace v Lidicích.

Model velkého dětského sousoší byl po dvaceti letech práce (1969–1989) z pražského ateliéru převezen do kostela Zvěstování Panny Marie v Mariánské Týnici u Kralovic, kde byl vystaven jako součást expozice muzea. Mezi tím vyrůstal pomník z bronzu v Lidicích na místě, zvoleném jako symbolické pro válečnou tragédii, kde byl odhalen roku 2000.

Po mnoha letech vyžadovaly sádrové modely v Mariánské Týnici náročné restaurování. Zemské Slezské muzeum v Opavě, zřízené Ministerstvem kultury, navrhlo integraci pomníku do svého Památníku druhé světové války v Hrabyni, sousoší převzalo a nechalo jej restaurovat.

U sousoší v Lidicích se každý rok konají 10. června vzpomínkové slavnosti. Stalo se tak místem paměti, které prostřednictvím unikátního pomníku komunikuje tragickou dějinnou událost.

Kralovickou rodačku, sochařku Marii Uchytilovou, bude od roku 2024 připomínat název základní školy, která na podnět svého zřizovatele ponese její jméno. Jistě to přispěje k poznání bohatého uměleckého odkazu, jehož část získalo muzeum v Mariánské Týnici. Svůj vztah k rodnému městu vyjádřila Marie Uchytilová v r. 1983 vytvořením pamětní plakety k 800. výročí Kralovic. Její dílo zakotvené v moderních českých dějinách na mnoha příkladech poukazuje na hodnoty, na nichž by měla stát společnost za všech okolností.

Irena Bukačová

SPORT

Připravuje Karel Popel

Sportovci budou slavit dvakrát

Kralovice – Přelom roku je vždy prostorem k bilancování. Za své výsledky dosažené v uplynutém roce budou oceněni i nejlepší sportovci. Kralovice budou v r. 2024 hostit dvě tyto akce. Nejlepší sportovci okresu Plzeň-sever budou vyhodnoceni v pátek 9. února v lidovém domě a svůj slavnostní večer si tradičně užijí i nejlépeší sportovci našeho města. Výsledky 33. ročníku ankety budou zveřejněny v pátek 1. března rovněž v lidovém domě.

Vítězný tým nohejbalového vánočního turnaje trojic (zleva): Martin Kúsa, Václav Kúsa a Petr Hubáček. Foto M. Kúsa

Z výsledků v roce 2023 připomeňme účinkování fotbalového A týmu ve finále krajského poháru a v baráži o postup do krajského přeboru, čtyři medaile (z toho dvě zlaté) získané na mezinárodním mistrovství v turistických závodech nebo postup basketbalových mladších žáků DBaK do extraligy 2023/24. Úspěchy dosáhli kralovičtí sportovci dnes již reprezentující jiné kluby – v mládežnických reprezentacích se představila basketbalistka Anna Běláčková (nyní Tygři Praha) a hokejista Michal Oršulák (Energie Karovy Vary). V brněnských Žabinách pokračuje ve své kariéře pod vysokými Simona Sklenářová (nejvyšší soutěž žen, evropské poháry). A rok 2024? Výčet některých sportovních očekávaných akcí na Kralovicku je na konci tohoto článku. Z těch ostatních bude jednou z nejvýznamnějších letní Olympiáda dětí a mládeže. Stejně jako v minulosti jistě někdo z kralovických sportovců ponese na tomto svátku mládežnického sportu krajský dres. Možná ještě důležitější než výčet výsledků ale je, že ve většině oddílů a zájmových

Divizního turnaje mládeže ve stolním tenisu v Klatovech se zúčastnil i hráč Sokola Kralovice Jan Václavík (vlevo). Foto K. Popel

organizacích ve městě se intenzivně a dobře pracuje s mládeží a že výběr sportovních (a nejen sportovních) aktivit je velmi pestrý a ve srovnání se stejně velkými městy regionu i nebývale početný.

Přehled některých očekávaných událostí na Kralovicku v roce 2024:

Únor – vyhlášení nejlépešíších sportovců r. 2023 okresu Plzeň-sever (9. 2., lidový dům)
Březen – ocenění nejlépešíších sportovců města za rok 2023 (33. roč. – 1. 3., lidový dům)
Duben – závod v přespolním běhu (II. roč. – 13. 4., Velká kralovická)
Květen – volejbalový antukový turnaj (4. 5., sokolovna)
Červen – Memoriál Katky Šlikové ve streetbalu (Kožlany)
Červenec – Memoriál M. Procházky v malé kopané (5. 7., stadion Sokola)
Srpen – bikemaratón horských kol (31. 8., start a cíl Sport kemp)
Září – série basketbalových turnajů Kra-Kož Cup (Kožlany), závody oblastního žebříčku v orientačním běhu (28.–29. 9., pořádá Kometa Kralovice)
Říjen – mezinárodní mistrovství v turistickém závodě (12. 10.)

lost. liga kadetek U17 v. Strakonice 45:106, v. USK Praha B 48:70; *liga žáků U15* v. Basket Praha 57:63, v. USK Praha 41:78; *liga žáků U14* v. Benešov 49:57; *krajský přebor žáků U13* v. Klatovy 68:23 a 58:17, v. Bor 119:17 a 118:01; *krajský přebor žáků U12* v. Tachov 67:20 a 54:18; *krajský přebor minižactva U11* v. Bor 88:6 a 103:2, v. Blovice 31:79 a 31:64, v. Klatovy 88:25 a 71:24.

LEDNÍ HOKEJ: *hobby liga mužů v Rakovníku* v. Mladotice 5:3, v. Rynholec 0:7, v. Nové Strašecí 3:5.

STOLNÍ TENIS: *KP družstev mužů I. tř., sk. A* v. Klabava 10:7, v. Sokol Plzeň V C 10:2; *divizní bodovací turnaj mládeže* (9. 12., Klatovy) – *divize II* 7. M. Popel; *divize III* 13. D. Popel, *divize V* 10. Jan Václavík; *okresní přebor žactva U15* (17. 12., H. Bělá) – *dvouhra* 5.–8. D. Popel, *čtyřhra* 3. D. Popel (+ Dvořák, Kaznějov).

VOLEJBAL: *třetí kolo OP mužů* (25. 11., H. Bříza)

Listopad – závod v přespolním běhu Malá kralovická (17. 11., staré koupaliště)

v. H. Bříza 0:2, v. Zruč 0:2, v. Kožlany 2:1, v. turnaji i průběžně 3. místo; Vánoční turnaj (26. 12., sokolovna) – 1. A. Tupý, P. Tichý, J. Babuška, B. Romanová a Marcel Fryček.

VÝSLEDKY

BASKETBAL: *celostátní liga juniorek ktg. U19* v. Basket Praha B 84:41, v. Litoměřice 53:52, v. Nusle 67:69, v. Tygři Praha B 71:68; *ce-*

KRÁTCE

LEDNÍ HOKEJ: klubové exhibiční utkání dětí v. rodiče skončilo v neděli 17. prosince v třemošenské Sport areně těsným vítězstvím rodičů 7:6.

NOHEJBAL: dvacátý ročník Vánočního turnaje trojic (pořadatel SK Hradecko) se hrál v sobotu 16. prosince v tělocvičně ZŠ Kožlany 12 trojic. Zvítězila sestava V. a M. Kúsovi, P. Hubáček, 2. místo obsadili Škudrna, Sušánka, Stulíková a 3. místo M. Smola, D. Folk, S. Folk. Nejlepším hráčem turnaje byl vyhodnocen Dan Škudrna, polárem Petr Hubáček.

BASKETBAL: tradiční duel Sudá v. Ličá pořádaný zpravidla na začátku roku se tentokrát hrál „již“ 30. prosince. Exhibiční zápas organizovaný DBK Kožlany-Kralovice skončil v kožlanské tělocvičně výsledkem 224:224.

Volejbalisté se hráli 26. prosince v sokolovně tradiční vánoční turnaj: na bloku jsou zachyceni (zleva) Zdeněk Sládek a Miroslav Veruňek. Foto J. Kozel

Sbor dobrovolných hasičů Kralovice
Vás zve na
HASIČSKÝ PLES
3. února 2024
od 20.00 hod.

- * Kulturní dům
- * hraje Handa Banda
- * vstupné 200,- Kč
- * bohatá tombola
- * Selfie MAT
- * předprodej Dárkové zboží U Renáty

TŘÍKRÁLOVÝ KONCERT

pěveckého sboru
VÁCLAV

6.1.2024 v 17 hodin
evangelický kostel
v Kralovicích

Dobrovolné vstupné pro Tříkrálovou sbírku

POZVÁNKY – sportovní, kulturní a společenské akce LEDEN 2024

SPORTOVNÍ UDÁLOSTI:

BASKETBAL – SO 13. 1.: kadetky U15

v. Chomutov; **NE 14. 1.:** kadetky U17

v. K. Vary (těl. ZŠ Kožlany).

STOLNÍ TENIS – **NE 7. 1.:** okresní přebor

dorostu (9.00, sokolovna); **SO 20. 1.:** A tým

v. Pocinovice (9.00 h.), v. Plánice (14), D tým

v. Vejprnice B (9), v. Trnová B (14); **SO 3. 2.:**

B tým v. Kaznějov B (9), v. Kožlany B (14),

C tým v. Kožlany B (9), v. Kaznějov B (14),

D tým v. H. Bělá E (11.30 – vše sokolovna).

KULTURNÍ
A SPOLEČENSKÉ AKCE:

SO 6. 1. Tříkrálový koncert,
soubor Václav, evangelický kostel, 17 h

PÁ 12. 1. Karaoke – DJ Láďa Čech, B-club, 21 h

SO 13. 1. Divčí válka,

divadelní soubor Kožlany, LD, 18 h

ÚT 16. 1. Penzion Ponorka,

divadelní představení, LD, 19 h

ST 17. 1. „Marie Uchytlová 100“, beseda
se Sylvii Klánovou – dcerou M. Uchytlové
u příležitosti 100. výročí narození
kralovické rodačky, MěK, 17.30 h

ST 17. 1. Koncert ZUŠ Kralovice, LD, 18 h

PÁ 19. 1. Diskotéka DJ Butan, B-club, 21 h

ÚT 23. 1. Vernisáž obrazů Vlasty Horákové,
MěK, 18 h

ST 24. 1. Koncert komorní hudby Učitelé
ZUŠ Kralovice a jejich hosté, muzeum, 19 h

SO 27. 1. Ples města, hudba

Jenny Party, LD, 19 h

NE 28. 1. Culinka, pořad pro děti, LD, 15 h

PO 29. 1. Po jedné stopě s M. Písaříkem

a I. Brehovarem, cestovatelský pořad, LD, 19 h

VÝSTAVY V MUZEU:

1. 12. 2023 – 2. 2. 2024 Tma je jen
další druh světla. Island očima
Lucie Fedrcové, hospitium

9. 12. 2023 – 5. 1. 2024 Tradiční české Vánoce

V lednu je muzeum otevřeno
v pracovní dny od 9 do 15 hodin.

BOHOSLUŽBY –
EVANGELICKÝ KOSTEL:

NE 7. 1. Zjevení Páně
(9 h; Čtená bohoslužba Českobratrské církve
evangelické, předčítatel Radko Krivánek)

NE 14. 1. Neděle po Zjevení Páně
(16 h; bohoslužba Církve československé
husitské, farář Jiří Chytil)

NE 18. 1. Týden modliteb za jednotu křesťanů
(18 h; společná bohoslužba křesťanů
z Kralovicka na katolické faře)

NE 28. 1. Druhá neděle po Zjevení Páně
(16 h; bohoslužba Církve československé
husitské, farář Jiří Chytil)

V zimním období se bohoslužby
konají na faře (vchod kostelem)